

GORENJSKI GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRANJ

Leto IV. Št. 16

Kranj, 19. aprila 1951

Cena din 3—

Priprave na zgodovinski praznik 10. obletnice OF

V Kranju . . .

Priprave za proslavitev 10. obletnice OF so razgibale terene in podjetja že v predvolilni agitaciji. Ta razgibanost posebno raste v zadnjih pripravah za obletnico OF.

Podjetja in društva bodo v izložbah prikazale napredke industrije, porast števila udarnikov, racionalizatorjev, prve uspehe dela delavskih svetov, skrb za delovne ljudi, delo učencev v gospodarstvu, kulturno prosvetno udejstvovanje itd. Zveza borcev pripravila razstavo dokumentarnega materiala, ki bo otvorjena 27. aprila. Esperantski klub pa bo priredil razstavo dopisnega materiala.

Odkrit bo spomenik tov. Stošiču, ki je padel kot prva žrtev v Kranju, v DTT pa bodo odkrili spominsko ploščo padlim dijakom, 27. aprila bodo na slavnostnih proslavah po terenih razdeljene spomenice družinam padlih borcev in žrtev NOB.

V počastitev 10. obletnice OF se vrše v aprilu številne prireditve. 8. aprila je bilo oblastno in republiško tekmovanje kulturno-umetniških društev v Kranju. Mladina bo imela 15. aprila partizanski pohod na Jelovico, ZB pa 22. aprila partizanski kolonarski pohod v Begunje. Kulturno-umetniške skupine iz tovarn bodo gostovale s prireditvami v 25 partizanskih vaseh okraja Kranj-okolica. V vseh delovnih kolektivih bodo predavanja in proslave, pripravljajo pa tudi darila kongresu OF in Mestnemu odboru OF. Delavci iz Iskre so že napravili iz odpadnega materiala kinoprojektor, ki ga bodo poklonili Kongresu, lepa darila pa bodo poslali tudi ostali.

26. aprila b. oslavnostna akademija v sindikalnem domu, od koder bodo poslani štafete na grobove padlih borcev in k spominskim ploščam. Po akademiji bodo terenski odberi ZB priredili taborne ognje. 27. aprila bo v Prešernovem gledališču krstna predstava „Jamnice“ Prežihovega Voranca. Organizirani bodo partizanski pohodi, predvsem pa bo zanimiv pionirski pohod v partizansko taberišče, ki ga pripravljajo Mestni pionirski svet skupno z ZB in JA. Na slavnostni seji MO OF 27. aprila bodo podeljena darila in diplome zmagovalcem v tekmovanju. Najboljši terenski OF odbor bo prejel radio aparat, najboljši kolektiv sliko in najboljšo kulturno-umetniško društvo garnituro šminke.

Na obletnico OF bodo dobili naši pionirji tudi nekaj otroških igrišč.

v Gorenji vasi . . .

Zvezi borcev v Gorenji vasi v Poljanski dolini je uspelo, vzbuditi zanimanje med prebivalstvom in množičnimi organizacijami za desetletnico ustanovitve OF. Priprav za dostojno počastitev tega dne se udeležujejo mnogi, ki so stali ob strani. Program proslave je precej obširen in pester. Na predvečer bodo po okoliških hribovih zagoreli kresovi, zvečer pa bo v zadružnem domu uprizoritev Finžgarjeve igre „Naša kri“, ki jo bo v režiji Marije Krapševe uprizorila igralska sekcija KUD-a. Zjutraj prispe v Gorenjo vas godba na pihalah iz Medved, ki jo vodi tukajšnji do-

Prispevajmo za kulturni dom v Trstu

Ko so fašisti 13. julija 1920 v Trstu požgali središče kulturne in umetniške dejavnosti primorskih Slovencev, so s svojim barbarškim dejanjem prizadeli in hkrati ogorčili ves slovenski narod, vso jugoslovansko kulturno javnost. Ker še do sedaj niso dobili primorski Slovenci niti moralnega, niti materialnega zadoščenja in se morajo še vedno boriti za najosnovnejše narodne in kulturne pravice, so se naši primorski rojaki odločili, da ne čakajo več na mednarodno pravico, ki je zanje res slepa, da bi jim povrnila stavbo, zgrajeno iz slovenskih žuljev. Sklenili so, da si postavijo nov kulturni dom. Ob tej odločitvi ne smemo stati ob strani, marveč je naša dolžnost, da jih pri tej akciji materialno podpremo.

mačin France Dolinar. Ta bo z budnico povabila prebivalstvo na akademijo, ki jo priredita gimnazija in osnovna šola. Po akademiji se bo razvil sprevod po vasi, narkar bo sledila osrednja točka praznika: odkritje spomenika padlim borcem in talcem tam, kjer so Nemci leta 1943. ustrelili 10 talcev. Osnutek za spomenik v obliki piramide iz hotaveljskega marmorja z vzdano ploščo imen vseh padlih borcev in talcev-domačinov in onih, ki so na tem mestu padli, je napravil tov. Krapš. Gorenja vas pričakuje, da se bo odkritja spomenika udeležilo mnogo borcev, ki so bili med borbe v naših krajih. Pričakujemo in vabimo tudi starše in sorodnike ustreljenih talcev. Za zaključek bo zvečer v domu proslava praznika, pri kateri bo nastopil mešani in moški zbor.

in v Škofji Loki

V okviru tekmovanja za počastitev 10. obletnice ustanovitve OF Slovenije so člani delovnega kolektiva predilnice v Škofji Loki dosegli že lepe uspehe. V prvem delu tekmovanja so otvorili svojo kino dvorano, ki so jo zgradili s prostovoljnim delom. Sedaj urejujejo še zunanje prostore in oder. V drugem polletju lanskega leta so

Ob obletnici ustanovitve KPJ Začetki partijskega življenja v Kranju

Dva in trideset let je, odkar so se zbrale socialistične stranke stare Jugoslavije na I. kongresu v Beogradu, kjer je bila ustanovljena Socialistična delavska partija Jugoslavije (komunistov). Od takrat do danes je Partija prehodila težko pot, v boju z

Planinci Slovenije nosijo pozdrave kongresu OF Slovenije

Planinci Slovenije bodo pozdravili tretji kongres OF Slovenije ob 10. obletnici ustanovitve OF s štafeto, ki nosi pozdrave vseh planincev iz Slovenije in gre iz petih strani proti Triglavu — simbolu OF. Štafete se bodo na predvečer zbrale na vrhu Triglava, odkoder bodo ponesle pozdrave kongresu Osvobodilne fronte.

Danes popoldne so štafeto palico prevzeli v Predvoru planinci mesta Kranja od planinskega društva Iskra, ki so jo včeraj prevzeli od planincev kamniškega okraja.

V imenu kranjskega planinskega društva je prevzel štafeto palico podpredsednik SPD v Kranju tov. Jere Alojz, ki je obenem izročil pozdrave kranjskih planincev kongresu OF. Prevzem planinske štafete palice so pozdravili zastopnik MK KPS tovarišica Dragica Rometova, v imenu MO OF tov. Simon Mihelič, v imenu garnizona JA v Kranju kapetan Marijan Katusič in zastopnik MK LMS tov. Filip Smid. Nato je deset planincev neslo štafeto palico proti Storžiču. Zvečer bodo prenočili pod Storžičem, drugi dan pa izročili palico planincem iz Trziča, ti pa potem planincem radovljiškega okraja.

V ta namen je sestavljen tudi v Kranju odbor za zbiranje prispevkov zgraditve kulturnega doma v Trstu. Odbor je že razdelil nabiralne pole vsem terenom in podjetjem, tovariš Brovč pa je prispeval v ta namen 1000 din.

Pozivamo vsa podjetja in ustanove, da prispevajo po svojih možnostih, prav tako pa prosimo prireditelje raznih prireditev, da prispevajo del dohodkov za kulturni dom v Trstu. Naj jim bodo vzgled prireditelji koncerta iz II. drž. gimnazije v Kranju ali Prešernovo gledališče in sindikalna podružnica, ki bosta dala po eno predstavo v aprilu v korist gradnje doma v Trstu.

Denar in material pošiljajte na MLO, finančno poverjeništvu. R. D.

Poštnina plačana v gotovini

Proslava 10. obletnice OF

Meseca aprila pred desetimi leti so navale fašistične tolpe na Jugoslavijo in priče za edinstvenimi grozodejstvi v novejši zgodovini. Začeli so se transporti naših ljudi v Srbijo, Šlezijo, na Bavarsko in v Porurje, polnili so se gestapovski zapori po vseh krajih naše dežele, kri talcev in upornikov je zalila slovensko zemljo. Dachau, Mauthausen, Ravensbrück so postali množični grobovi najplemenitejših Slovencev in Slovenk.

V tem usodnem času je revolucionarna Komunistična partija Jugoslavije stopila na čelo slovenskega in vseh jugoslovanskih narodov in prevzela odgovorno nalogo, da izvojuje jugoslovanskim narodom svobodo in lepše življenje.

DNE 27. APRILA 1941 JE USTANOVILO V LJUBLJANI OSVOBODILNO FRONTO,

ki je postala žarišče odpora slovenskega naroda. Osvobodilna fronta je povezala v svoje vrste vse svobodoljubne Slovence in Slovenke, mladino in pionirje ter skupno s Partijo bojevala strašni boj s fašističnimi silami.

Ideje Partije, zamisli Fronte so se uresničile. 9. maja 1945 je bil boj zmagovito dokončan. Slovenci smo postali svobodni, enakopravni v skupnosti drugih jugoslovanskih narodov in svobodnih narodov sveta.

V svobodi je postala Osvobodilna fronta žarišče boja za obnovo, glavna sila za zgraditev socializma. Prvi giganti Titove prve petletke, hidrocentrale, velike tovarne, nove ceste in železnice, znanstveni zavodi in laboratoriji že stojijo. Nenehno se Fronta bori za izboljšanje življenjskih pogojev slovenskega naroda, za enakopravne odnose in mir med narodi sveta.

PREBIVALCI KRANJSKEGA OKRAJA!

V teh dneh, ko bomo praznovali 10. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte, dokažite s še silnejšim delovnim poletom svojo pripadnost OF.

Povečajte svojo dejavnost v industrijskih obratih, v kmetištstvu in v obrti! Borite se za izvedbo vseh gospodarskih načrtov, ki so jamstvo naših lepših dni!

Izboljšajte delo v frontnih organizacijah, v kulturno-umetniških društvih, v pionirskih svetih, in v vseh področjih družbenega življenja!

ORGANIZIRAJTE PROSLAVE V ČAST USTANOVITVE OF!

NAJ ZAGORE KRESOVI V POČASTITEV VSEH ŽRTEV, VSEGA DELA OF!

no izjemo na vodstvu klerikalno-liberalna stranka, ki je imela v rokah gospodarstvo mesta in zunanji videz borbe za narodno stvar.

V tem času so se pojavili prvi začetki social-demokratske stranke in njenega dela. Delavstvo je postajalo bolj samozavestno, začelo se je zavedati svojih pravic in jih zagovarjati, a do nastopa ni prišlo, ker jih je bilo še premalo. Najbolje so se takrat pokazali grafični delavci in uslužbenki takratne bolniške blagajne. Dijaštvo se

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Člani zbora Fronte v Kranju so zborovali

V Kranju je bil 12. t. m. zbor Mestnega odbora Osvobodilne fronte. Zbor je otvoril sekretar MO OF tov. Skok Marijan. Prisostvovali so mu: sekretar mestnega komiteja KPS Brovč Andrej, poslanec Vinko Hafner, poslanec Zerko Stanc, predstavniki raznih množičnih organizacij in izvoljeni člani MO OF. V uvodnem govoru je tov. Brovč prikazal plemenito in revolucionarno pot naše Partije, posebno od leta 1941. do danes. Med drugim je podčrtal, da so bili kranjski delavci med prvimi borci, ki so se odzvali klicu naše Partije in Fronte ter sprejeli neenako borbo proti oboroženemu sovražniku. Mesto Kranj je v borbi za zmago žrtvovalo 314 najboljših sinov in hčera. Tudi danes ne mirujejo delovni ljudje mesta Kranja. Častne naslove ima 8.128 udarnikov, 32 racionalizatorjev in številni novatorji ter celotni kolektivni posameznih podjetij, kakor je n. pr. tovarna gumijevih izdelkov „Sava“, tovarna „Iskra“, „Tiskarina“, „Infeks“ in tudi druga lokalna podjetja v Kranju. Vse to je dokaz, da naše delovne ljudi preveva predanost in zaupanje naši Partiji. O tekočem delu Fronte je poročal sekretar MO OF Skok Marijan. Zlasti je poudaril visok rezultat volilne udeležbe. Prebral je spored počastitve 10. obletnice OF. Vse frontne organizacije in razna društva tekmujejo med seboj. Priredili bodo koncerte, akademije, fizikultur-

ne nastope, izlete v partizanske kraje in druge številne manifestacije. Fronta v Kranju prav resno misli na 27. april. Vinko Hafner, poslanec Republiške Ljudske skupščine, je obrazložil pomen in potrebo o preosnovi naše zvezne in republiške vlade in med drugim povedal, da je to zopet korak k demokratizaciji in k edmiranju državnega aparata. Objasnili je tudi vzroke gospodarskih težav, v katerih se trenutno nahajamo; edina pot, da se iz njih prebijemo, je ta, da povečamo produktivnost. Podkrepil je tudi predlog diskutanta Završnik Staneta in dejal, da je treba z vsem srcem in pravilnim razumevanjem pristopiti k pomoči našim bratcem v Trstu pri graditvi kulturnega doma. Nato so člani zbora živahno diskurirali. Sprejeli so spored bodočega dela, iz katerega razberemo, da stojijo pred člani Osvobodilne fronte mesta Kranj velike in častne naloge.

Preostala jim je zadnja točka dnevnega reda in sicer izvolitev delegatov za tretji kongres OF Slovenije, ki bo v dneh obletnice ustanovitve OF v Ljubljani. Za ta kongres so soglasno izvolili delegate, ki jih je predlagal član IO, Mestno organizacijo OF Kranja bo na kongresu zastopalo 11 delegatov, najboljših članov Fronte — udarnikov v borbi za izpolnitev nalog našega velikega petletnega načrta. P. J.

Okrajni zbor OF Kranj-okolica je zasedal

Pomen zasedanja, ki je bilo v soboto 14. marca, je toliko večji, ker stojimo tik pred praznikom 10. obletnice OF. Organizacijski sekretar okrajnega odbora OF tov. Dobre Janko je v svojem poročilu prikazal vse dosedanje delo, tekmovanje in priprave na ta zgodovinski dan. Zasedanju sta prisostvovala tudi ministra tov. dr. Kržišnik Anton in Fajfar Tone.

Poleg pozitivnih stvari, ki jih je dosegla organizacija OF na terenu, je še vedno dovolj pomankljivosti, ki so nastale zaradi nezadostne razgibanosti nekaterih odborov OF. Tako je frontna organizacija vse preveč prepustila kmetijsko delovne zadruga samim sebi, zato niso dosegle zaželjenega razvoja. Vidi se tudi, da na naših vaseh manjka dobrih frontnih sestankov, kjer bi se ljudem pravilno pojasnjevala vsa politična in gospodarska vprašanja. Tako pa v mnogih primerih ni niti razlike med zbori volivcev in množičnimi sestanki. Tudi sprejem v članstvo ne sme biti več kampanjski. Najvažnejša naloga Fronte pa je povezovanje vseh organizacij v njihovemu delu na terenu.

Marsikaj je razjasnila tudi živahna diskusija. Tako bi delo OF v Velesovem imelo večje uspehe, če bi bili vsaj člani KLO aktivisti. Napredovala pa je organizacija ZB in strelska zveza. Pri Sv. Ani so na zadnjem sestanku sprejeli 13 novih članov, kar je treba tudi drugod, posebno iz vrst mladine. V Preddvoru Fronta ni dovolj povezana s KLO, kar se čuti pri reševanju gospodarskih nalog, ki bi bile ob sodelovanju uspešneje izvršene. Sploh je

Fronta v velikih primerih premalo seznanjena z nalogami KLO, morebitne napake se ne grajajo, da bi se s tem odpravile.

O gospodarskih vprašanjih, kakor je spravilo lesa, spomladanska setev, zadržništvo, sprostitev nekaterih kmečkih pridelkov itd., je govoril tov. Babič Andrej. Poudaril je tudi važnost nabiranja gozdnih sadežev, za kar je treba stikov s šolo. Ljudem je treba osvetliti pomen akcije za kulturni dom v Trstu, ki so jim ga fašisti že leta 1920 požgali. Treba je, da OF nudi vso pomoč, da se to kulturno središče čim prej zgradi.

Razveseljivo je razgibana kulturno-prosvetna dejavnost, saj je v 46 društvih vključenih nad 3000 ljudi, ki se neprestano trudijo za dvig kulture na naši vasi. Temu pomagajo še razni izobraževalni tečaji, ki imajo preko 400 obiskovalcev. Veliko truda je bilo vloženo tudi v prostovoljno delo pri novih šolah v Davči, Leskovici in drugod.

„Pod težkimi pogoji smo se pred desetimi leti odločili, da gremo v borbo za rešitev naroda“, je dejal tov. Fajfar, „zato je potrebno, da tudi sedaj pustimo ljudem vso samoiniciativo, da sami soodločajo o svojem življenju.“

Tov. dr. Kržišnik je poudaril, da vloga poslancev v delu Fronte ni majhna. Za čim ožji stik z volivci so bile organizirane manjše enote. V organizaciji OF pa morajo imeti poslanci vso podporo.

Govora je bilo tudi o mladinski organizaciji in pionirskih svetih, ki imajo čez 250 interesnih skupin.

Ob zaključku so bili izvoljeni delegati za III. kongres OF Slovenije in sprejete smernice za bodoče delo.

V Škofji Loki so začeli ...

Prodajalne kmečkih delovnih zadrug, ki jih vodi zadrudni sklad v Kranju, niso več osamljene. Tudi člani splošnih kmetijskih zadrug so z velikim zadovoljstvom sprejeli uredbo naše Zvezne vlade o sprostitev prostega odkupa in prodaji cele vrste kmetijskih pridelkov. Po tej uredbi splošne kmetijske zadruge odkupujejo od kmetov pridelke, ki jih potem prosto prodajajo ali v svojih poslovalnicah, ali pa v trgovinah, ki jih organizira medzadrudno trgovsko podjetje. Tako je bila pred kratkim odprta poslovalnica v Škofji Loki, ki je stalno dobro založena z vsemi kmetijskimi pridelki, ki v kratkem pa bodo še v Kranju, Trzinu in drugod. Te zadruge dobro konkurirajo cenam na tržiščih, saj prodajajo vse pridelke od 15 do 20% ceneje, kakor so na trgu. Kmetje bodo sedaj raje oddajali svoje pridelke v zadruge, kakor pa nosili na trg, saj jih prodajo boljše v zadrugi in poleg tega dobijo še 15% bonov. Poleg vsega tega pa bodo dobili razliko od odkupljenega blaga in potem v poslovalnici prodanega še naknadno nakazano.

Pred dnevi so v Škofji Loki uredili tudi moderno urejeno klavnico, v kratkem pa bodo odprli še mesarije, kjer bodo prodajali sveže in predelano meso. Upamo, da se bodo cene življenjskim artiklom na ta način kmalu znižale in si jih bo vsak naš delovni človek lahko nabavil po nizkih cenah. Alžir.

Niso se predali... ponosno so rajši smrt izbrali!

Spomin na junaško smrt 12 junakov-partizanov, ki so padli na Okroglem 18. IV. 1942.

18. aprila letos bo minulo devet let od junaške smrti 8 partizanov, ki so si dva dni oblegani nad Savo, v brezizhodnem položaju sami vzeli svoja mlada življenja, raje kakor da bi padli v ujetništvo.

Obkoljena četa partizanov se je 15. aprila v Udnem borštu poskušala prebiti pri vasi Letence proti goram v Karavanke. Po neuspelem poizkusu, ki je terjal petero žrtev a med njimi tudi poznanega Bečana iz Tržiča, so se partizani umaknili zopet nazaj v globino gozda. Prebijali so se skozi švabske zasede z namenom, da pridejo iz obroča. To se jim je tudi posrečilo, ponoči so se prebili pri Ziganji vasi in se umaknili nad vas Gojzd. Ni se pa rešila vsa četa, ker zvedel med patrolo, ki je pred ostalimi odšla iz bunkerja, je bila takoj pretrgana. Poleg tega se je od čete odcepilo še šest tovarišev, ki zaradi močnega sovražnikovega ognja in nastopajoče teme ni mogla slediti umiku čete. Ostali so še naslednji dan v Udnem borštu ter srečno prestali celodnevno hajko. V tej borbi je švabski mitraljez zdrobil stopalo noge Stanetu Zagarju. Ranjenega so zakopali tovariši v listje in pokrili z vejami.

Sestnajstega aprila so se zopet vsi sešli

nad vasjo Duplje. Dobili so zvezo z aktivistom Zupancem. Domenili pa so se tudi, da se zvečer zopet vsi zberejo. Za tem so odšli na kraj, kjer so pustili Staneta. Niso vedeli če je še tam, ta pa je spoznal svoje tovariše že po koraku in se zasmeljal izmed listja: „Fantje, vi ste? Samo da ste prišli!“ Bil je izmučen, vendar poln vere v bodočnost. Pripovedoval jim je kako je sovražni bojni štab vodil vse operacije in ves dan sedel na kupu vej, kjer je bil on skrit.

Odnegli so ga v vas, da mu izmijejo in obvežejo ranjeno nogo in da nekaj dni počije. Pa Stane ni zdržal brez tovarišev. Ponoči se je splazil po vseh štirih v gozd, hodil je vso noč. Izmučen, s poslednjimi močmi se je privlekel do jame na Okroglem, ker je vedel, da bo tam našel tovariše. Zlepljeni kodri na čelu in bolesterne poteze znojnega obraza so pričale, kako težavna je bila njegova pot. Vendar tega ni priznal. Z vedrim duhom je bodril tovariše in jih prepričeval, da ga prav nič ne boli.

Nedelja, 18. aprila. Lep sončen dan. Po vasi je prišel mlad dečko, še skoro otrok, črnih las in lepe črne polti, ožgane od sonca in dima. Prišel je k meni in po kratkem oklevanju mi je povedal, da je poslan iz dupline nad vasjo, ki mi je bila poznana. Povedal mi je, da so se prebili do Udnega boršta, da so lačni in da naj jaz nekako poskrbim za zvezo s prvim vodom. Dečko mi je bil zelo všeč in čeprav je bil

V tekmovanju v počastitev 10-letnice OF so povečali skrb socialno ogroženim

Okrajni ljudski odbor Kranj-okolica posebno skrbi za socialno ogrožene odrasle ter za socialno in moralno ogroženo mladino. Socialno ogroženim odraslim daje predvsem materialno, mladini pa materialno in moralno pomoč.

V okraju prejema 722 odraslih stalno mesečno denarno pomoč, za katero je zagotovljen kredit 4.675.000 din. Od tega je bilo v tem času že izplačanih 884.000 din ali 19%. Prav tako prejema stalno mesečno denarno pomoč 244 mladincev (otrok), za kar je za leto 1951 zagotovljenih 850.000 dinarjev. V prvem tromesečju pa je bilo že izplačanih 239.700 din ali 27%.

Za žrtve fašističnega terorja, sirote žrtev fašističnega terorja in za neposkrbljene družine hraničev, ki služijo kadrovske rok, je zagotovljenih 1.116.000 din, od tega pa že izplačanih 259.700 din ali 23%.

Za socialne pomoči v skrajni sili, za težke bolezni v socialno ogroženih družinah, za ortopediranje civilnih invalidov, za klimatska in obmorska zdravljenja, za zdravljenje po uredbi o zdravljenju nepremožnih, za podpore onemoglim babicam, za pogrebe nepremožnih itd. je zagotovljenih 570.000 dinarjev. V ta namen je že izplačanih 62.000 din ali 11%.

Za doječe in noseče matere in družine z večjim številom otrok je zagotovljen kredit 371.000 din.

Za najtežje slučaje socialne bede ima okraj dem onemoglih v Preddvoru, v katerem je stalno 96—100 starčkov, ki povsem brezskrbno in z vsem preskrbljeni preživljajo svoja stara leta.

Svet za socialno skrbstvo pri OLO Kranj

Ob obletnici ustanovitve KPJ

(Nadaljevanje s 1. strani.)

je organiziralo v „Preporodu“ in se začelo trgati iz okov klerikalnih profesorjev.

Po prvi svetovni vojni se situacija v Kranju bistveno ni izpremenila. Nastopili so zopet stari kapitalisti s svojim županovanjem in izkoriščanjem delovnih ljudi, pa tudi s „farbanjem“.

Dogodki in odločeni nastop delavstva na Zaloški cesti v Ljubljani so našli mestno prebivalstvo na strani delavstva, ki pa je bilo v tem času brez vsakršnih pravic v javnem življenju. Izkoriščanje se je stopnjevalo, zato je bilo delavstvo prisiljeno snovati organizacije, ki so bile najmočnejše orožje v borbi za izboljšanje položaja, za dostojne plače, osemurni delovni čas, za socialno in starostno zavarovanje in podobno. Delavstvo se je moralo boriti za svobodo organiziranja, preden je sploh moglo začeti z akcijami borbe proti kapitalizmu. Z različnimi strankami so kapitalisti poskušali razbiti enotnost delavstva, a med delavci, združenimi v splošni strokovni zvezi, so bili že prvi člani Partije, ki so delavcem pravilno prikazali stanje in potrebo po enotnem nastopu. Tako je prišlo do znane tekstilne stavke v letu 1936, ki je pokazala veliko disciplino in solidarnost

vsega tekstilnega delavstva. Vodstvu stavke, v katerem so bili člani Partije Tominc, Papež in drugi, je uspelo, obdržati delavstvo v tovarnah celih 6 tednov. Stavka je dosgla 8 urni delavki, ne pa vseh ostalih pravic. Goloroko delavstvo je na ukaz notranjega ministra Karošca napadlo oboroženo orožništvo in policija. Ogorčenje je po stavki še naraslo, posebno takrat, ko so uprave tovarn, ki so imele zaslonbo pri takratnem kranjskem dekanu Škrbcu, vrgle na cesto vse vodstvo stavke in s tem vse člane Partije. Za neizkušeno delavstvo je bil to velik udarec, vodstvo stavke pa si je pod težkimi pogoji ustanovilo zadrugo v Otočah.

Partija je organizirala nove sile in spremenila dotedanje organizacijske oblike. Po obratih in posameznih strokah so organizirali celice. Kmalu se je pokazalo, da Partija obvlada položaj, saj ni organizirala samo stavk, ki so delavstvu prinesle izboljšanje, čeprav samo malenkostno, ampak je pomagala tudi Ljudski fronti pri zborovanjih, na katerih so javno nastopali člani Partije. Vsi komunisti so bili vključeni v delavsko-kulturnem društvu „Vzajemnost“. Zahtevali so, da gre društvo revolucionarno

okolica si je za počastitev 10. obletnice OF zastavil nalogo, da v tem okraju ne sme ostati nihče brez socialne pomoči, kdor je te pomoči dejansko potreben. Iz navedenega pa vidimo, da se je to v veliki meri posrečilo.

Uprava za socialno zavarovanje pri Svetu za socialno skrbstvo si je zadala nalogo, da bo za počastitev 10. obletnice OF delovnim ljudem, ki so si pridobili pravico do starostne pokojnine, nudila vso pomoč za doseg te pravice, kar se ji je v polni meri posrečilo, saj je v prvih treh mesecih kompletirala 523 takih prošelj, kar predstavlja zelo veliko delo.

Ni manjše krbi nismo posvečali vojaškim vojnim invalidom, ki smo jim pomagali povsod in v vseh primerih, da so prišli do pravic, ki jim pripadajo po zakonu.

Okrajni koordinacijski odbor mednarodne pomoči otrokom je v prvih treh mesecih t. l. v okraju Kranj-okolica razdelil otrokom in mladincem do 18. leta 32.000 kg posnetega mleka v prahu, 8.400 sira, 70 kom. vitaminov, 13.000 kg moke, 2.700 kg sladkorja, kakao, sukanec itd.

Trdimo lahko, da socialna pomoč še nikoli ni bila tako izdatna kakor v tem letu.

pot, soc. demokrati pa so vse ono, kar je bilo najboljšo, izpuščali. Uspeh je bil kljub temu velik, saj so po večini vsi člani sledili KP in pozneje med prvimi stopili v NOV.

S prihodom tov. Tita na vodstvo Partije so začeli z intenzivnejšim študijem in izgradnjo članov. Izpopolnjene so bile organizacijske oblike, 1938. pa je bil postavljen Mestni komitet, ki je vodil vse delavsko gibanje v Kranju. Za časa Gorkiča so bile vse celice, razen najstarejše v Semperitu, razbite, v letu 1938. pa so bile s pomočjo teh tovarišev ponovno osnovane. V letu 1939. je Partija razkrinkavala predvsem že takrat znane namere Hitlerja in Mussolinija ter vojnih hujskačev pri nas doma, obenem pa opozarjala, kam vodi politika vladajočih izdajalcev.

Člani Partije po vsej državi in v Kranju so vršili ogromno delo; vse svoje sile, pogosto tudi življenje, so posvetili zboljšanju življenja delovnega človeka.

Tako je bila Partija v Kranju leta 1941. pripravljena na velike dogodke in je zaključila svojo prvo dobo ilegalne, preganjanja in mučenja. Njeni člani pa so se kot prvoborci in organizatorji vključili v NOB, iz katere so prišli zmagovito: priborili so oblast delovnemu ljudstvu, ki mu pripada.

Razstava Zveze borcev MLO Kranj

Proslavo 10. obletnice OF bodo člani ZB mesta Kranja proslavili z razstavo. Na tej razstavi bo prikazano delo OF organizacij in partizanskih brigad na Gorenjskem. Razstavljene bodo slike padlih borcev z življenjepisi poleg predmetov in stvari iz NOB.

Razstava bo odprta na dan obletnice OF

še zelo mlad skoraj otrok, je name napravil zanesljiv vtis. Bil je mladi Mlakar iz Senčurja.

Ko se je zmračilo, sem odnesel v duplino nekaj hrane. V duplini je bilo zelo veselo razpoloženje. Fantje so me zelo lepo sprejeli; sedeli so v ozki duplini v dveh vrstah, kljub smradu pa je bil v jami red. Komandir mi je opisal umik iz Udnega boršta. Zagar Stane je bil ranjen v peto, ranjen pa je bil tudi Ukančev Janez iz Dupelj. Domenili smo se, da fantje drug večer zapustijo duplino.

V ponedeljek ob mraku sem spet obiskal duplino, a tu me je čakalo veselo presenečenje. V duplini je bil Zagar Stane, ki mi je veselo pripovedoval, da je vso noč potoval iz Dupelj z ranjeno nogo ter da je ravno ob zori prišel v duplino. Zagar in ostali so bili polni vere v prihodnost. „Sedaj, ko bo gozd ozelenel, se bomo maščevali Nemcem za vse padle tovariše, za streljane talce, da, zakurili bomo Nemcem pod nogami“, je rekel Zagar.

Ze okrog polnoči so pričeli Nemci obkoljevati gozd Dobravo. Iz Bistrice so vojniki in policija prodirali po gozdu proti duplini in vas Okroglo je bila že kontrolirana. Zasede so bile postavljene na vseh konicah in izhodih iz gozda. V prvem jutranjem svitu sta se odpravila dva partizana po vodo. Ko sta prišla iz dupline, so ju od zgoraj zapazili Nemci in odprli na

nju ogenj iz pušk in brzostrelk. Tov. Planin je v trenutku skočil v 6 metrov globok prepad, kjer pa se ni poškodoval. Skušal je preplaviti naraslo Savo, kar pa mu ni uspelo, ker ga je narasla voda vračala k bregu, k Nemcem. Po čudnem naključju se je Planinu edinemu posrečilo pobegniti. Njegov tovariš, ki je hotel z njim po vodo, pa se je vrnil v duplino, da bi obvestil ostale tovariše, da so obkoljeni.

Nemci so prišli k vhodu v duplino, kjer sta dva svojo radovednost plačala z življenjem. Pričeli so metati pred vhod bombe, ki pa niso napravile nikake škode. Nemci, ki so bili v negotovosti, si niso upali več k vhodu v duplino in tako niso vedeli, ali je sploh še kdo v duplini živ. Izmislili so si satansko zamisel. Iz vasi so pripeljali velike snopce slame, ki so jo na vrvi, polito z bencinom, spuščali po pečini, da bi partizane žive zažgali. Tudi ta namera ni rodila uspeha. Fantje, ki jih je dušil neznošen dim, vseeno niso klonili.

Po tem neuspelem poizkusu, da bi zlomili odpor partizanov, so Nemci pripeljali iz Begunj na smrt obsodene partizana Bradeška, ki so ga preoblekli v nemško policijsko uniformo, ga privezali na vrvi in ga brez vprašanja spustili po vrvi v duplino, da bi partizane pozval k predaji. Bradeško še ni bil povsem spuščan pred vhod v duplino, ko so iz nje počili prvi streli. Raničenega v roko in stegno so Nemci potegnili nazaj in ga odpeljali v bol-

Več igrišč našim pionirjem

V kranjskem okoljskem okraju je blizu 7000 osnovnošolskih otrok in nad 1800 učencev gimnazij, od katerih je večina vključena v pionirsko organizacijo. Mnogo razpravljamo o pionirskih svetih, o interesnih skupinah pionirjev, o vsebini dela v pionirski organizaciji itd. Veliko požrtvovalnih ljudi se trudi, da bi pripravili otrokom čim lepšo mladost, se prebija skozi težave in ovire, ki jih predstavlja še dokaj primitivno pojmovanje izvenšolske vzgoje, pomanjkljive materialne naprave in podobno. Skoraj povsod se nekdo živo trudi, da bi ustvaril pionirjem tisto, kar si žele.

V resnici imamo v okraju 250 interesnih skupin, kar je zelo veliko. Kadar pa ugotovljamo potrebe teh skupin, vidimo, da smo storili mnogo premalo.

Otrok hoče sonca, gibanja, zabave in dela. Ali pa smo jim vse to dali? Še vedno je pionirska organizacija preveč šablonska in neotroška. Še vedno jih uklepamo v prisilni jopič šolskega vzdušja in moraliziranja, ali pa sploh ne spomnimo nanje.

Za uspešno delo pionirjev je treba ustvariti vsaj najnujnejše materialne pogoje. In ravno na tem področju storimo mnogo premalo. Samega govorjenja se pionirji kmalu naveličajo. Treba jim je dati igrišče, drevesnico, sadni vrt in gozd, kupiti jim orodje, žage, obličje in tehnični material, dati jim žogo, knjigo in šah, če hočemo, da se bo pionir pametno zaposlil pri igri in delu.

Časi, ko bo stal v vsakem večjem kraju pionirski dom, še niso prišli, lahko pa preskrbimo vsaj pionirsko sobo, da bodo imeli pionirji svoj prostor, svoje zbirališče, ki ga bodo opremili po lastnem okusu, da jim bo domek topel in domač.

Prav v teh dneh določajo krajevni ljudski odbori skupno s pionirskimi sveti in množičnimi organizacijami zemljišča za otroška igrišča. Zdi se, da bodo pionirji vsaj v nekaterih krajih prišli do svojih igrišč, dočim je za nekatere kraje še vedno težak problem, kje dobiti kot zemljišča za otroke. V tem se vidi še vsa patriarhalna

miselnost vasi in mest, kjer imajo kokoši dovolj prostora, za otroke pa je težko dobiti kos sveta.

Ne zadoščajo pa samo gola zemljišča za igrišča. Treba jih je opremiti s peskovniki, gugalnicami in drugimi napravami, da bodo igrišča vabljliva. Prav tako naj šolski upravitelji odstopijo del šolskega vrta, da ga bodo pionirji in pionirke zasadili s cveticami. Kjer imajo drevesnice, naj se povežejo s sadjarji, kjer so pionirski gozdovi, z logarji, da bodo pionirji sami vzgajali drevje in odkrivali skrivnosti in zakonitosti rastlinskega razvoja.

Pomlad je tu, čas pohodov v naravo. 9. maja naj proslave pionirski odredi prihod pomladi z izletji v gozdove, s pesmijo in telesno-vzgojnim tekmovanjem.

Predvsem bodo pionirski odredi proslavili 10. obletnico Osvobodilne fronte. Obudili bodo spomine na čase, ko se je partizan uprl nasilnemu fašizmu, spomnili se bodo grozot, prelite krvi in pogorišč iz časov okupacije, obiskali in okrasili bodo grobove talcev in borcev, obiskali bodo kraje borb in odpora. Pionirsko zavest bodo pokazale njihove prireditve, pevski nastopi, igre in akademije. Na predvečer 27. aprila pa bodo zakurili kresove, znamenja pionirske hvalečnosti Osvobodilni fronti, mrtvim Slovincem in Slovenkam, ki so dali življenje v veliki osvobodilni vojni. Pionirji naj okrase šole in očitajo okolico, da bo praznik Osvobodilne fronte tudi na zunaj viden.

Se mnogo bi se dalo povedati o pionirski organizaciji. Naslednja beseda pa naj velja za otrokim svetom in množičnim organizacijam:

Od vas zavisi vesela mladost pionirjev. Kolikor boste dali mladini, toliko bo imela. Prenehati moramo z mišljenjem, da je vzgoja otrok samo skrb učitelja in staršev. Ne zadovoljimo se s pojmovanjem nekaterih naših krajev. Ustvarjamo pionirske kulturne ustanove, žarišča lepše prihodnosti mladega rodu.

Vse to velja še v večji meri za naša mesta.

Pred vrati letošnje turistične sezone

Penzionska gostišča v kranjskem okraju vrše zadnje priprave za sprejem gostov. V letu 1949 je v njih preživelo svoj letni dopust 3425 oseb z 41.800 nočitvami, preteklo leto pa 4104 gostov z 59.750 nočitvami. Letos jih moramo sprejeti več, to bo mogoče le takrat, če razširimo turistično sezono v spomlad in na jesen. Mar ni cvetoči mesec maj za marsikoga bolj privlačen, kot pa vroči julij in avgust!

Kam vse bodo prihajali delovni ljudje mesta in vasi?

Jezersko, na koncu Icepe Kokrške doline, ob vznožju Kočne in Grintovca, bo kot najvišje letovišče v Sloveniji sprejelo vselej največ gostov. Sem prihajajo ljudje, ki iščejo počitek, mir in višino. Gostinska podjetja „Dom na Jezerskem“ in „Korotan“, okrevališče železničarjev „Mahek“ in privatne tujske sobe, imajo možnost, sprejeti čez 250 gostov. Vendar to še zdaleč ne zadostuje močnemu povpraševanju.

Nico, obenem pa mu obljubili, da bo pomiloščen, če ostane živ.

Nemci so si videč, da se partizani nočejo predati, izmislili nove nakane. Nad duplino so pripeljali kompresorje, pričeli vrtati mogočno skalo in hoteli z miniranjem zrušiti duplino. V duplini je nastala mučna tišina. Iz višine nad glavami je brnel kompresor in fantje so se zavedali, kaj Nemci pripravljajo. Silne detonacije so odmevale od eksplozij, na glave se je vsula ploha peska, a skala je bila trdna in se ni zrušila. Kljubovala je Nemcem in njihovim minam ter ščitila partizane pred smrtjo.

Nemci tudi na ta način niso mogli doseči svojega cilja. Posegli so po novih sredstvih. Na nasprotno stran Save so pripeljali topove in v svitu zahajajočega sonca pričeli obstreljevati duplino. Granate so se razletavale ob trdi skali, le nekaj metrov od vhoda v duplino. Posebne škode niso naredile. Ob prvem mraku tople spomladanske noči so Nemci prižgali reflektorje, da bi onemogočili partizanom beg.

Lačni, žejni, a duševno nepremagljivi so fantje poskusili ponoči še zadnji izpad iz dupline, ki pa se je tudi ponesrečil, ker so Nemci budno stražili.

Tako so dočakali hladno jutro 20. aprila. Nemci so pričeli zjutraj spet obstreljevati duplino s topovi, a to pot s plinskimi granatami. Med treski eksplozivnih granat in regljanjem strojníc je začel vdirati v duplino gost črn plin. Ogenj iz strojníc je

onemogočil vsak dohod do svežega zraka, nekateri so pričeli že skoraj omedlevati in bila je nevarnost, da bodo vsi omedleli, nakar jih bodo žive ujeli.

Zagar Stane, še vedno vedrega duha, je vstal in pogledal po tovariših, nato pa spregovoril s turbobnim glasom: „Bratje, tovariši! Moramo se odločiti. Mladí smo, polni življenja, idealov, potrebni smo domovini, toda danes moramo umreti. Med prvimi smo se odzvali Partiji in domovini za boj proti okupatorju, vžgali smo plamen borbe proti fašizmu za svobodno Slovenijo. Mladí moramo umreti, a za svobodo, ki se bo rodila iz naše krvi, je to vredno. Ko bodo narodi slavili zmago nad fašizmom, se bodo spomnili tudi na nas in na naše žrtve.“

„Bratje — tovariši, za svobodo ni težko umreti. Zapijmo, čeprav zadnjič pesem svobode, pokažimo Nemcem zaničevanje in prezir!“

Med treskanjem granat, med regljanjem strojníc, je v sončno jutro zadonela iz dupline glasneje in glasneje pesem „Nabrusimo kose“, zadnja pa je bila „Bratje, le k soncu, svobodi“.

Nemci so bili iznenađeni, onemeli so, kajti česa takega niso pričakovali. Za trenutek je prenehala kanonada, ki pa se je potem stopnjevala. Po zadnjih glasovih pesmi so se fantje objeli, raztrgali denar, obleko, vse vrednostne stvari, pa tudi odvisno orožje, nakar si jih je 8 samo vzelo življenje. Ugasnila so junaška življenja

Drama Prežihovega Voranca „Pernjakovi“ prvokrat na odru

SVOJO PRVO UPRIZORITEV BO DOŽIVELA V PRESERNOVEM GLEDALIŠČU

Odkar ima Prešernovo gledališče v Kranju poklicno igralsko družino, nam je dalo že štiri uprizoritve. Predstavilo nam je Shakespeara, Molièra, Tavčarja in Nušiča, kot sindikalna skupina pa tudi Golia. Našemu gledališču moramo priznati veliko prizadevnost in načrtnost pri delu, hkrati pa tudi razveseljivo rast pri umetniškem podajanju.

Ta mesec bo uprizorilo novo dramo. Presencitilo nas bo s „krstno“ predstavo edinega dramskega dela izpod peresa Lovra Kubarja - Prežihovega Voranca, gledali bomo njegovo dramo „Pernjakovi“. Ta uprizoritev bo pomembna novost ne le za Kranj, ampak za vso slovensko kulturno javnost: prvokrat bomo videli na odru Vorančevo delo.

Prežihov Voranc spada med najmočnejše slovenske pripovednike. Za njegova dela je značilna tista slovenska stvarnost, ki jo prvokrat zasledimo pri Levstikovem Martinu Krpanu. Krpan je zrasel iz zemlje in razmer Levstikovega rojstnega kraja in okolice ter je postal pravi slovenski ljudski junak. To Levstikovo delo ni imelo predhodnika v naši književnosti. Prav tako samonikla se Prežihova dela, njegovi junaki in on sam. Z močjo svojega peresa odkriva življenje koroške zemlje in boj njenih ljudi za goli obstanek. Pri književnem ustvarjanju ni vezan na tradicijo, samorastnik je, a pri tem ves slovenski in občečloveški.

Oblikovalni čut se mu je prebudil že v domači dvorazrednici. V književnosti pa se pojavil 1909, prvokrat pa je zbudil pozornost ljubiteljev slovenske umetniške besede, ko je v „Sodobnosti“ objavil črtico „Boj na požiravniku“, ki je izšla tik pred drugo svetovno vojno. To je zbirka novel. V njih nam pisatelj odkriva trdoživno odpornost, pretresljivo in neodjenljivo borbo malega kmečkovega človeka za kosček kruha.

Ob „Samorastnikih“ bi lahko postavili še tri njegova dela: „Požganico“, „Doberdob“ in „Jamnico“.

„Požganica“, je podoba dogodkov ob ko-

roškem plebiscitu; „Doberdob“ nam prikazuje upor slovenskih vojakov v Judenburgu; delo je epopeja slovenskega uporniškega duha v zaledju avstrijskega bojišča, hkrati pa tudi pretresljiva žaloigra junaškega, a nesmiselnega umiranja naših mož in fantov v jarkih in kavernah avstrijske bojne črte. V „Jamnici“ pa slika krčevito borbo osiromašenega koroškega kmeta, najemnika in delavca za skorjo kruha.

Motiviko, ki jo je obdelal v „Jamnici“ s pripovedno tehniko, je skušal Voranc podati tudi v dramski obliki. S tem smo dobili njegovo prvo in edino dramo „Pernjakovi“. Pisal jo je proti koncu svojega življenja, ko je njegovo telo podleglo bolezni, ki si jo je nakopal v nemškem taborišču Mauthausenu. Delo še ni bilo natisnjeno, zakaj pisatelj je dodelal le tri dejanja, četrto pa je ostalo v osnutku. Za uprizoritev v Kranju je dramo pripravil in jo po avtorjevih načrtih in romanu dokončal Herbert Grün.

Prežihova moremo primerjati s Finžgarjem. Oba sta povzdana z zemljo in človekom, oba rišeta z ljubeznijo in v živih, sočnih podobah. Domačega človeka in zemljo upodabljata po domače, po naše; eden nam odkriva koroški, drugi gorenjski svet, vsak s svojega zornega kota. Vorancu so izhodišče vaška revščina in njeni borbeni, v svoj cilj zaverovani ljudje. Takole pravi v „Samorastnikih“ Meta svojim sinovom: „Zdaj, po meni, vas je devet, čez petdeset let vas bo že sto, čez sto let pa petkrat, desetkrat toliko. Potem si boste združeni lahko priborili svojo enakovrednost, svoje pravice — — —“.

Nekaj o tov. lovskih patronov

Malo komu, razen lovcem, je znana Tovarna lovskih patronov v Kranju. Radi bi opisali njeno delo in vlogo. Tovarna lovskih patronov je invalidsko podjetje in edino te vrste v Jugoslaviji. Do nedavna je bilo še združeno s sosedno puškarno, ki pa je zdaj samostojno podjetje. Tovarna zaposluje 23 ljudi, ki se prestopno trudijo za letni plan; ta znaša preko 4 milijone tulcev, kajti povpraševanje po izdelkih je zelo veliko. Dvanajst do petnajst strojev drdra in ropoče nepretrgoma 8 ur na dan. Vmes je še precej ročnega dela. Da je delo zelo natančno, je razumljivo, ker morajo biti patroni točni za različne kalibre pušk. Težave so s papirjem, aluminijem itd. Razumljivo je, da stroji trpijo pri tem in da je treba nenehnih popravil, kar je delal dozdaž tov. Avgust Smole, dolgoletni obratovodja tovarne in novotar. Izdelal je namreč dva nova stroja, ki nadomestujeta 8 delovnih moči. Na žalost je tovariš Smole nastopil zasluženi pokoj.

Če razumemo, da je lov pri nas važen, potem bomo videli, da je prihranek na devizah precejšen z ozirom na dejstvo, da nam ni treba lovskih patronov uvažati. Tovarna ima letno čez 12 milijonov dinarjev prometa, kar je lep prispevek našemu gospodarstvu. Pripisati moramo še, da si je delavstvo tovarne naložilo nalogo, da bo v počastitev obletnice OE predčasno izpolnilo mesečni plan.

L. C.

Topla Sora in milo podnebje sončne Poljanske doline bo tudi letos privabilo goste iz vse države. Sprejela jih bodo gostišča „Pri Vidmu“ v Poljanah ter v Gorenji vasi in zakupna gostilna Poljanšek „Na Selu“ v Zireh.

Napake, ki smo jih še ugotavljali v preteklem, moramo letos odstraniti. Nezadostna skrb za gosta je izraz nesocialističnega odnosa do delovnih ljudi. Zadovoljen gost bo najboljša propaganda za dober obisk naših krajev.

Redko katera dežela ima tako nakopičene prekrasne pogoje za razvoj turizma kakor Slovenija. Osvobođeno ljudstvo si na široko odpira vrata do vseh naravnih lepote svoje domovine. Današnja zmogljivost naših gostišč ne zadostuje potrebam, ker ima pravico do njih vsak državljani naše domovine. Z kapitalno graditvijo pa ustvarjamo turizmu široke pogoje za razmah.

D. J.

Zagarja, Smukovega, Gradovega, Klobučarja in ostalih, katerih imen se ne spominjam več, ki so bolj ljubili svobodo kot suženjsko življenje. Štirje od dvanajstih pa so bili že toliko omamljeni od plina, da si niso več mogli vzeti življenje sami.

Nemci so po daljšem oklevanju prišli v duplino, kjer pa se jim je nudil čuden prizor. Spokojno objeta so ležala trupla mrtvih herojev. Življenjski boj junakov je bil končan. Nemci so mrtva trupla zmetali preko skalovja, od tu pa so jih vaščani v tužnem sprevedu ponesli v tih gozdni log, kjer so jih Nemci surovo razgaljena slikali, nato pa gela pokopali v skupen grob, tesno drugega poleg drugega. Kakor so v borbi delili dobro in zlo, tako so tudi v grobu ostali tesno združeni.

V naših srcih je bila tedaj strašna tegoba, visoko nad Savo so krožile vrane, njihovo vresčanje je bila pogrebna pesem junakom.

Matere in žene so se zavile v črne rute. Smukova mama je izgubila že dva sinova, Zagarjeva mama moža in sina. Čutili smo bol v srcu, a mržnja proti fašizmu je rasla. Novi fantje, možje in žene so odhajali v gozd, da nadomestijo in maščujejo padle partizane.

Na koncu hočem pripomniti samo to, da živi od trinajstih junakov v duplini danes samo še tov. Planin, ki se je edini rešil iz dupline in zavzema ugledno mesto v javnem življenju. Od štirih partizanov pa, ki

so bili živi ujeti, so trije umrli v koncentracijskih taboriščih Nemčije, mladi Mlakar pa je na duhovit način ukani Nemce, rekoč da gre iskat partizane, ako ga izpustijo. Nemci so mu verjeli, ga dobro pogostili, mu dali pištolo in ga izpustili. Mlakar se je vrnil v partizane, kjer se je hrabro boril, a padel jeseni 1942, v Udnem borštu.

Trupla mrtvih junakov, ki so počivala tri leta v skupnem grobu, so bila leta 1945. prenešana na domače pokopališče. 1949. leta pa je bila nad duplino svečano odkrita spominska plošča, na kateri piše:

Zagarju in tovarišem!
Ko je obkoljenim bil vsak izhod zaprt do konca zavesti se nismo predali, sami ponosno smo si smrt izbrali!

V senčnatem gaju, kjer so počivala trupla herojev tri leta, pa se beli grob z brezovo ograjo in na preprosti tablici piše:

Maral borec nisi sužnjih spoh, za svobodo gnalo te je hrepenenje, si za vzore svoje dal življenje. Zemlja zadnjič zdaj je tvoj zaklon. Naj telo se hrabro v njej spočije, duh prostosti naj med nami žije.

Na grob često prihajajo postarše žene, matere junakov, pa tudi mnogi mimoidoči se ustavljajo ob grobu in spoštljivim molkom počastijo spomin na padle junake.

K. F.

Podlistek N. Roglja: „Stara mati partizanka“ se nadaljuje prihodnjič.

EDENSKA KRONIKA

TUDI ZA PRIVATNE OBRTRNIKE VELJA ZAKON

Se vedno se najdejo primeri, da samostojni obrtniki ne delajo, kot predpisuje uredba. Pred nedavnim je bilo ugotovljeno, da Simunac Heda, frizerka, Jakopin Ivan, torbar, in Rozman Franc, avtomehaničnik, še do sedaj niso imeli za svoje zaposlene ljudi sklenjenih delovnih pogodb, brez katerih delovno razmerje ne more obstajati in pomočniki ne morejo biti v garantirani preskrbi. S tem so kršili uredbo o ustalosti delovne sile, o vskladih planov delovne sile s plačilnim fondom in planom garantirane preskrbe, kar predpisuje Uradni list FLRJ št. 4/50. Zaradi teh prekrškov so bili kaznovani z denarno kaznijo 5.000 dinarjev.

Ta primer naj bo v opomin vsem, ki ne upoštevajo predpisov in uredb. Obrtni zbornici pa priporočamo, da v bodoče boljše tolmači svojim članom vse nove zakone in uredbe.

RODITELJSKI SESTANEK NA NIŽJI GIMNAZIJI V PREDDVORU

1. aprila so se zbrali starši v prav lepem številu. V kratkem uvodnem referatu so bili upozorjeni, kako je tudi njihova naloga vzgajati svoje otroke. Pridnega dijaka odlikuje tudi njegovo vedenje, ne le napram staršem in vzgojiteljem, temveč povsod v družbi. Tudi za naše otroke bo vpeljana Hora legalis in starši so zadovoljni s tem. Ker je za gimnazijske razrede uvedena mlečna kuhinja, so starši razumeli dobrobit te akcije in so brez obotavljanja obljubili pomoč v kurivih. Najboljši vtis pa je napravila njihova pripravljenost, da bodo izgotovili prostore za dva razreda, kjer je sedaj neizrabljen del poslopja KLO-ja. Iz vsake vasi so sami določili najplivnejša mesta, ki bo zastopal vas pri skupnem delu. Pomanjkanje šolskih prostorov je že itak nekaj let pereča, posebno pa bodo težave v bodoče, ko se bodo izpopolnjevali gimnazijski razredi. Ker je dograditev dveh razredov izpadla iz proračuna KLO-ja, je tembolj hvale vredna pripravljenost staršev.

Starši so se zanimali tudi za uspehe svojih otrok v gimnaziji. Obljubili so, da bodo stali otrokom ob strani pri tekmovanju, ki so si ga predlagali dijaki sami, da do 27. aprila popravijo vse negativne ocene. Dokler bosta tesno sodelovala dom in šola, tudi uspehi ne bodo izostajali.

SPOMINSKI DNEVI

- 21. aprila 1919. ustanovitev Socialistične delavske Partije Jugoslavije (komunistov) z združitvijo socialističnih strank in skupin na I. kongresu v Beogradu.
- 22. aprila 1870. rojen Vladimir Iljič-Uljanov-Lenin.
- 23. aprila 1616. umrl Shakespeare, genialni angleški pesnik in dramatik.
- 25. aprila 1945. prva konferenca Združenih narodov v San Franciscu.

DEŽURNA SLUŽBA

Od 21. aprila dalje skozi ves teden ima dežurno službo pri Svetu za zdravstvo mesta Kranja in Kranj-okolice dr. Pance Pavel, tel. 351. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo dežurni zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

Sindikalno gledališče Kranj
Sobota, 21. aprila ob 20. uri Bekeffi: „NEOPRAVIČENA URA“, veseloigra v treh dejanjih.
Nedelja, 22. aprila ob 16. uri: Bekeffi: „Neopravičena ura“.
Torek, 24. aprila ob 20. uri Bekeffi: „Neopravičena ura“. — Režija Dore Kern.

Kino

„Storžič“ Kranj: od 20. do 23. aprila, ameriški film „Brzjav na zapad“; od 24. do 26. aprila italijanski film „Tatovi kolesi“.
„Svoboda“ Stražišče: od 20. do 23. aprila ameriški film „Njen obraz“.

Ljudstvo v Kranju sodeluje pri oblasti

Od 4. do 10. aprila so bili skoro v vseh volilnih enotah na področju mesta Kranja zbori volivcev. Na teh zborih je prišla do izraza velika vloga, ki jo imajo volivci kot nositelji oblasti, saj so obravnavali vsa pereča vprašanja lokalnega in občega značaja. Mestni ljudski odbor Kranj bo moral vsekakor poskrbeti, da bodo številni pozitivni sklepi, ki so bili na zborih volivcev sprejeti, uresničeni, ako hoče v celoti uveljaviti sistem široke demokracije. Večina volilnih enot se je izrazila za uvedbo lokalne davščine, takozvanega samoprispevka, ki bo znašal cca 1.800.000 din. S krajevnim samoprispevkom v denarju, delu, storitvah ali materialnih datvah bo MLO izvršil poleg nešteti drugih del tudi tlakovanje cest od kolodvora do Savskega mostu, popravil bo mestne ulice, mostove čez Kokro, ojačil razsvetljavo, zamenjal mostišča na Rupi in viseči brvi, uredil stari drevored ter izboljšal kanalizacijo. Na zborih volivcev so bili nekateri kmetje in obrtniki malodušni napram uvedbi samoprispevka, češ da so že preveč obdavčeni in da ne bi mogli prispevati deleža pri pospeševanju komunalne dejavnosti na svojem območju. Volivci niso sprejeli samo predpisa lokalne davščine, ampak so dali različne predloge, n. pr. za popravilo izloženih oken, dimnikov in strešnih zlebov, za ureditev fizikturnega stadiona in ograditev Mladinskega doma, za zaščito zelenih nasadov in ureditev parkov, za napravo javnih stranišč itd. Volivke so v skr-

bi za svoje otroke želele, da MLO čim prej poskrbi primerne prostore za otroška igrišča, ki so nujno potrebna, saj jih imajo danci že skoro vsa mesta širom naše domovine. Volivci so upravičeno grajali tudi nekatere napake, ki jih mora MLO nujno odpraviti, da ne bo izgubil zaupanja svojih volivcev. Tako so volivci izrazili nezadovoljstvo radi nečistoče v mestu, neurejenega odvažanja smeti, uničenja zlebovja po hišah, prepočasne gradnje vodovoda v Stražišču itd., kar kviri ugled mesta velikega Prešerna.

Razveseljiva je ugotovitev, da je bilo cca 40 zborov volivcev s številno udeležbo, kar predstavlja močan prispevek k poglavljanju ljudske demokracije. Na terenh Rupa, Center in Struževu so se volivci v celoti zavedali važnosti zbora, saj morajo ravno ljudske množice aktivno sodelovati v vseh tistih zadevah svojega ljudskega odbora, ki jih ta izvršuje kot edini in najvišji organ državne oblasti na svojem teritoriju. Nekoliko slabša udeležba je bila na zborih volivcev v Stražišču, na Primskovem in na Planini. V volilnih enotah štev. 32 na Klancu ter štev. 43 in 44 na Primskovem pa se na žalost zbori volivcev radi pičle udeležbe niso mogli vršiti.

Zbori volivcev so izraz najenostavnejše in najplodovitejše oblike direktnega sodelovanja ljudstva pri upravljanju države. Z njimi se uresničujeta demokratični principi naše ljudske oblasti, ki se je kovala že v času borbe in ljudske revolucije. B. M.

FIZKULTURA - SPORT

KOROTAN (Kranj) : MURA (Mur, Sobota) 5 : 1 (3 : 1)

Na igrišču Korotana v Kranju se je dne 15. aprila ob 16. uri pred 1800 gledalci vršila prvenstvena nogometna tekma I. kola republiške lige med enajstoro iz Murske Sobotice ter domačim moštvom.

Na razmočnem igrišču je Korotan z visokim rezultatom premagal nasprotnika iz Prekmurja, ki pa je bil v današnji tekmi enakovreden partner domačim.

Moštvo iz Murske Sobotice je napravilo zelo ugoden vtis in je v igri z glavo prekašalo Kranjčane. Od gostov je odlično zaigral njihov srednji krilec, ki je bil vse skozi stebec obrambe. Korotan je pokazal učinkovito, toda preostro igro in je bil v terenski premoči, zlasti po odmoru. Bekovski par je bil nesiguren. Sodel je Škerlj iz Ilirske Bistrice, a z napakami.

V predtekmi je mladina Korotana v dežju, toči in sencu premagala mladino Mure z rezultatom 7 : 0.

Uprava NK Korotan je z današnjo tekmo — kot Odred v Ljubljani — uvedla športno stavo. Takoj po končani tekmi je 5 gledalcev prejelo po 300 din, ker so pogodili rezultat tekme! M. B.

KRANJČANI ZMAGALI NA II. REPUBLIŠKEM TURNIRJU V NAMIZNEM TENISU V LJUBLJANI

Preteklo soboto in nedeljo so naši namiznoteniški igralci nastopili na II. republiškem namiznoteniškem turnirju v Ljubljani. Turnir, ki ga je priredil SD Krim, je pokazal, da je kranjski Zelezničar kot celota res najboljša ekipa v Sloveniji. Najpomembnejša je vsekakor zmaga v tekmovanju moških ekip, kjer je Zelezni-

CENE NA KRANJSKEM ŽIVILSKEM TRGU 16. APRILA

Zelenjava: Čebula 120—200 din, česen 500 din, krompir 22 din, fižol luščen 80 din, kisló zelje 22—28 din, kislá repa 15 din, rdeča pesa 14—20 din, redkev črna 10 din, korenje 15 din, radič 80 din, špinača 30—80 din, motovilec 50—80 din, čebulček 300 din liter, salata 60—100 din, salata glavna 84 din za kg.

Sadje in drugo: jabolka 80 din, orehi v lupinah 158, suho sadje 40 din, surovo maslo 450—600 din, jajca 10—12 din komad, med 430 din, bela moka 180 din, ajdova moka 105 din, paprika mleta 600—1200 din, sladkor 450 din, ješprenj 130, kaša 130 din za kg.

Mesni izdelki: Suha slanina 400 din, suho svinjsko meso 340—350 din, salama letna 180 din, salama šunkarica 240 din, mast 500 din, kokoši komad 300 din.

„Predilec“ Skofja Loka-Trata: 21. in 22. aprila angleški film „Ljubavna zgodba“.

Skofja Loka: od 20. do 22. aprila angleški film „Božične pustolovščine“.

Tržišče: od 20. do 22. aprila jugoslovanski film „Trst“; 25. in 26. aprila jugoslovanski film „Barba Zvane“.

čar (Kranj) premagal Gregorčiča (Jesenice) s 5:1. Pripomniti moramo, da je Gregorčič nastopil komplet, v isti postavi kot teden dni prej na tekmovanju zvezne lige.

V disciplini moški posamezno, kjer je Ahačič Mile dosegel 3—4. mesto, je bilo največ presenečenj. Najprej je Medvešček premagal dr. Saparja 2:0, takoj nato pa Korbar Medveščka 3:0. Korbar je dosegel na tem turnirju svoj največji uspeh, saj je po zmagi nad Ahačičem s 3:1 zasedel drugo mesto. Mladinec Valentar (Gregorčič) je poskrbel za tretje presenečenje in premagal Kosmača z 2:1, proti Bogataju pa izgubil samo 3:2.

Tehnični rezultati so naslednji: Moške ekipe: 1. Triglav, Ljubljana (dr. Sapar, Bogataj, Božič); 2. Zelezničar, Kranj (Rebolj, Ahačič, Gramatčikov).

Zenske ekipe: 1. Zelezničar, Kranj (Bedenk, Bogataj); 2. Zelezničar, Maribor (Kolmančič, Leban).

Mladinske ekipe: 1. Zelezničar, Kranj (Hlebš, Gramatčikov, Kovačič, Colnar A.); 2. Gregorčič (Valentar, Korbar, U., Šabee).

Moški posamezno: 1. Bogataj (Triglav); 2. Korbar (Gregorčič); 3.—4. Ahačič M. (Zelezničar, Kranj), Valentar (Gregorčič).

Zenske posamezno: 1. Pogačar (Triglav); 2. Bagataj (Zelezničar, Kranj); 3.—4. Kolmančič (Zelezničar, Maribor), Kenc (Razlag, Brežice).

Mladinci posamezno: 1. Valentar (Gregorčič); 2. Hlebš; 3.—4. Kovačič (Zelezničar, Kranj), Kavčič (Radovljica).

Moški dvojice: 1. dr. Lapač — Bogataj (Triglav); 2. Strojnik (Krim) — Štrumbi (Gregorčič).

Zenske dvojice: 1. Bogataj — Bedenk (Zelezničar, Kranj); 2. Kolmančič — Leban (Zelezničar, Maribor).

V skupnem plasmanu je zmagal Zelezničar iz Kranja s 108 točkami. Slede Triglav 60, Gregorčič 51,5, Zelezničar iz Maribora 36 itd. R. S.

KRAJEVNO SMUČARSKO PRVENSTVO NA JEZERSKEM

Po številnih tekmah, ki jih je priredil Smučarski klub Jezersko to zimo, se je odločil odbor, da organizira prvič v zgodovini Jezerskega smučarstva krajevno smučarsko prvenstvo.

V nedeljo 8. t. m. so jezerski smučarji zaključili prvenstvo, ki je trajalo tri dni.

Rezultati so naslednji: v smuku na 1800 metrov dolgi progi z 200 m višinsko razliko si je priberil naslov krajevnega prvaka pri članih Justin Franc, pri članicah Zadnikar Anica, pri mladincih Kaštrun Milan, pri mladinkah Kaštrun Romana, pri pionirjih pa je na isti progi zmagal Skuber Jurko.

Sledilo je tekmovanje v tekih, kjer so si osvojili prvenstva: na 10 km dolgi progi pri članih Karničar Andrej, pri članicah na 2 km dolgi progi Zadnikar Anica, pri mladincih na 5 km dolgi progi Zadnikar Andrej, pri mladinkah Kaštrun Romana in pri pionirjih Cvek Tone, V.

Še to: v nedeljo 15. t. meseca so priredili v prosvetni dvorani igro „Veriga“.

Objave!

Na podlagi čl. 15 Zakona o delu ljudskih odborov okrajev in mest, ki so izločena iz okraja in mestnih rajonov sklicujemo **III. redno zasedanje Okrajnega ljudskega odbora Kranj-mesto** na dan 21. 4. 1951 ob 7. uri dopoldne na Mestnem ljudskem odboru (sejna dvorana) s sledečim dnevnim redom:

I. Uvodni del:

1. Izvolitev verifikacijske komisije
2. Izvolitev dveh overovateljev
3. Izvolitev komisije za formiranje sklepov
4. Poročilo verifikacijske komisije
5. Poročilo mandatne imunitete komisije
6. Sprememba in dopolnitev IO in stalnih komisij.

II. Delavni del:

1. Poročilo o izvršitvi sklepov II. zasedanja
2. Poročilo o lokalnem gospodarstvu
3. Poročilo predsednika IO MLO
4. Diskusija na prve tri točke (delavnega dela dnevnega reda)
5. Sprejetje odlokov
6. Likvidacija in fuzija gospodarskih podjetij
7. Sklepi
8. Razno.

KUD Trboje priredi dne 22. aprila ob 16. uri veseloigro „Dva para se ženita“ na Kokrici pri Kranju. Čisti dobiček je namenjen za poravnavo dolgov popravilo odra Vsi ljudno vabljeni!

Pri poverjeništvu za notranje zadeve Kranj-okolica se nahaja več ogrodič dvo-koles s tovarniškimi številkami. Moško ogradič štev. 14287206, Diamant 1239390, Jogorob štev. 999473, štev. 3244, Mifa štev. 427338, Dürkop 1766021, štev. 192336, štev. 5105219, žensko ogradič štev. 689331. Lastnik: navedenih dvo-koles, ki so jim bila ukradena, naj se javijo z dokazili lastništva pri navedenem naslovu, soba št. 78, do 30. aprila 1951.

mali oglasi

10. aprila zvečer sem od Stražišča do Orehka izgubil moško kolo „Dürkop“ z dinamom. Najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne na Orehku 44.

Izgubil sem dijaško knjižico na ime Karli Piskur, Tržič, katero proglašam za neveljavno.

Prodaj močnega osla za vožnjo. Orehek 27 — Kranj.

Starejša ženska, ki ima veselje do otrok, dobi sobo in hrano za delno pomoč. Naslov v upravi lista.

Deklico 14—16 let staro iščem za pomoč v gospodanjstvu. Valant Mihaela, šivilja, Golnik 30.

Prodaj dobro ohranjen krojaški šivalni stroj. Naslov v upravi lista.

Iščem gospodinjstvo pomočnico k družini s tremi otroki v Trziču. Nastop službe takoj. Naslov v upravi lista.

Ugodno prodaj za dve postelji vzmeti. Naslov v upravi lista.

Na planinskem plesu pozabljen moški površnik se dobi v pisarni planinskega društva, Kranj.

Preklicujem za neveljavno blok št. 6504, izdan v komisijski trgovini v Kranju na ime Jurca Janko.

Prodaj jedilni pribor in električno peč. Naslov v upravi lista.

Razveljavljam blok štev. 6834, izdan v komisijski trgovini Kranj na ime Perčič Vincenc, Trstenik.

Preklicujem veljavnost bloka štev. 12487, izdanega pri invalidskem podjetju „Zvezda“, Kranj, na ime Stular Terezija, Duplje.

Izgubljen osebno in planinsko izkaznico na ime Otrin Cilka, Kranj, proglašam za neveljavno.

Mrežo za vrtno ograjo, tudi rabljeno, kupim. Murnik Stanko, Velesovo.

Temnomoder plašček s krznenim ovratnikom je 13. marca izgubila petletna deklica. Pošten najditelj naj ga proti nagradi odda pri blagajni lekarne Kranj, Jenkova št. 1.

Prodaj 15 velikih lepih roza oleandrov v čebričkih po nizki ceni. Marenčič Marija, Kranj.

Gospodinjstvo pomočnico, ki ima veselje do kuhanja in vrta, sprejme takoj družina brez otrok. Naslov v upravi lista.

Lastnik moškega kolesa, pozabljenega na vogalu Jenkove ulice, naj se zglozi v upravi lista.